

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hónapontaiban átvérve:
10 évre 1000
5 évre 500
3 évre 300
1 évre 100
Külföldre postán szállítva:
1 évre 120
3 évre 360
5 évre 500
10 évre 1000
Egyes szám ára 12 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivétel a
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok véletlen
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
bizalmához tartoznak.

207
XIII. évfolyam 198. szám. Nagyvárad Kedd, 1917 szeptember 11.

A francia kormányválság

Ribot nem vállalkozik új kormányalakításra.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Ribot vasárnap tárgyalt a politikusokkal a kormányalakításról. A szocialisták kijelentették, hogy a kormányalakítást nem vállalják. Thomas szintén kijelentette, hogy Ribot nem támogathatja, Poinlevé hadügyminiszter viszont nem akart lemondani a szocialisták közreműködéséről. A tárgyalások eredménytelensége miatt Ribot erre visszaadta megbízását Poincarénak.

Központi hatalmak válasza a pápa jegyzékére.

— Török lapok jelentése. —

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) A török lapok egyértelműleg jelentik, hogy a központi hatalmak válasza a pápa jegyzékére tele lesz idealizmussal a szabadság és függetlenség által biztosított béke érdekében.

Kornilov contra Kerenszki.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Kornilov egy dumaképviseelő útján azt követelte Kerenszkitől, hogy a polgári és katonai hatalmat egy új kormány alakítása céljából adja át. Az ideiglenes kormány ebben ellenfordulási kísérletet látott és sürgős intézkedések megtételére katalmasta fel Kerenszkit. Kerenszki erre megparancsolta Kornilovnak, hogy helyét azonnal adja Klumbavszky tábornoknak, egyben Pétervárra és környékére kihirdette az ostromállapotot.

Megtorlás a rigai vereségért.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Pétervári jelentés szerint a rigai vereség miatt 2 ezredparancsnokot, 30 törzstisztet rendelkezési állományba helyeztek. A 2. és 3. orosz ezredek, melyek a rigai hídfőállást kiürítették, hsditörvénytörvényező elő állítják.

Javul a valutánk.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az osztrák-magyar valuta a béke remények következtében Svájcban egyre emelkedik.

A 11 óras záróra életbeléptetése.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács elhatározta, hogy szeptember 17-én életbelépteti a 11 óras zárórát, amely ki fog terjedni minden kávéháza, színháza és mulatóhelyre.

Pétervár tavasz előtt nem fog veszélyben.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Dacára a német sikereknek az orosz kormány egyelőre nem gondol Pétervár kiürítésére. A kormány falragaszokon tudatta a néppel, hogy a Pétervár veszélyéről elterjedt hírek alaptalanok, egyben felszólította azokat, akiknek nem okvetlenül szükséges Péterváron maradniok, hogy lehetőleg sürgősen hagyják el a várost. Katonai körök tavasz előtt nem látják veszélyeztetve Pétervárt.

Ujabb hajóelsüllyesztések.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff újságírás jelentik: Az Atlanti Óceánon és a csatornában ujabbán ismét elsüllyesztettünk 7 gőzöst és 2 vitorlást. Tonnatartalom még ismeretlen.

Az ügyvédhelyetteség eltörlése.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Az ügyvédjelöltek szövetsége visszateltgett Grecsik igazságügyminiszternél és arra kérte, hogy az ügyvédhelyetteséget eltörlessen meg. A miniszter megígérte, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot még októberben benyújtja a képviselőházban.

Női kötött selyem kabátok, őszi felöltők, gumiköppenyek.
Impregnált esőkalapok, divatos bársony, nemez és velourkalapok, hölgyek, leányok és gyermekek részére.

Czillér Imre nagyáruházában.

Egyes szám ára 12 fillér.

Ismét támadnak az oroszok és románok.

Keleti harotér. Budapest szeptember 10. (Hivatalos.) Ocsa körletében az oroszok és románok ismét megkezdték támadásaikat. Súlyos veszteségeikkel visszavertük őket.

Olasz harotér. Budapest, szeptember 10. (Hivatalos.) A tegnapi nap az Isonzó mellett ismét nagyobb harci esemény nélkül telt el. Bozobánál egy sikeres rohamcsapat vállalkozásunk több mint 50 foglyot és két géppuskát eredményezett.

Délkeleti harotér. Budapest, szeptember 10. (Hivatalos.) A Maliktól északra és nyugatra tulnyomó ellenséges erők oroszokkal megerősített fehér és színes franciák őrségeinket a főállásra nyomták vissza. Berattól délre csatározás folyt. *A vezérkar főnöke.*

Az orosz parancsnok a németek rigai előnyomulásáról.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Hígból jelentik: Péter-uttról jelentik: Klembauszky tábornok, az északi arcvonal parancsnoka kijelentette, hogy az orosz hadsereg egyes helyeken már nemény ellenállást tanusít a németekkel szemben. A németek előnyomulása már is meglassabbodott. Még ha sikerülne is a németeknek terveiket még a tél előtt keresztül vinni, akkor is legfeljebb csak Pskovig jutnának, mert itt kénytelenek lennének megállni a már véghezvitt vélelmi intézkedések következtében.

A román királyné Moszkvában.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Egyelőre csak a román királyné és családja tartózkodik Oroszországban, jelenleg Moszkvában vannak, a román király és a trónörökös még román területen tartózkodnak. A kamara és szenátus Odesszában van, a kormány székhelye ismeretlen.

Alhírek a főpapi javak unifikálásáról.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Kurir megcáfolja a lapok azon híreit, melyek a főpapi javaknak a közel jövőben leendő unifikálásáról, továbbá a nagy javadalmu főpapok fixfizetéséről szólnak. A Magyar Kurir megállapítja, hogy ezek a hírek téves információkon alapultak.

A Balti flotta ellenállásra készül.

A központi bizottság felhívása.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A munkástanács lapja az Izvesztia felhívást közöl. Miután — ugymond — a téli háboru elkerülhetetlen, miúnt meg kell tenni a háboru sikerének biztosítására.

A Balti flotta központi bizottsága szintén felhívást bocsájtott ki amelyben rámutat, hogy az ellenség közeledik Oroszország központjához. A Balti flottának — ugymond — el kell felednie minden viszályt, mutassuk meg, hogy a Balti flotta inkább megsemmisül, semhogy meghátráljon a német flotta elől.

Kerenszki vonatát fel akarták robbantani.

Budapest, szeptember 10. (Saját tudósítónktól.) Berából táviratozzák: A Popolo d'Italia jelenti: Kerenszki ellen merényletet kíséreltek meg. Vonatját légbe akarták röpíteni. A merényletet az utolsó pillanatban meghiúsították.

Visszavert francia támadások.

Magyar harotér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadcsoportja. A flandriai arcvonalon és Artoisban a tűzérég harci tevékenysége csak átmenetileg egyes szakaszokon fokozódott. Tűzhamok után több ízben ellenséges fel-darító csapatok nyomultak előre vonalaink ellen, a melyeket mindentűi visszavertünk. A St. Quentinől északra tegnap lefolyt harcok alkalmával az angolok biztosító csapatainkat Hargicourtól és Villersnél csakély szélességben visszanyomták. Hargicourtól keletre ma reggel állásainkat visszafog-lattuk.

A német trónörökös hadcsoportja. Champagneban egyes szakaszokon a francia felderítő csapatok állásaink ellen tapogatósva előrenyomultak. Elűztük őket. Verdun északi arcvonalán egész nap gyalogsági harcok zajlottak le. Samgolsuxtól keletre rohamcsapatunk a 344. számú magasságot mindkét oldalán a francia vonalokba törtek előre, súlyos veszteségeket okoztak az ellenségnek és 100 nál több fogollyal tértek vissza. Esenkívül felszabadítottunk egy lövésesszakszot, amely szeptember 7-ike óta franciáktól kör-rőlve, az ellenség minden támadását hő-sies kiterítéssel verte vissza.

A Passes és Chano erdőnél elkeseredett kóritusa és gránátharc folyt. A franciák támadásai nem változtattak a helyes-ten.

Harcok a rigai öböl és a Duna között.

Keleti harotér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadcsoportja:

A rigai tengeröböl és a Duna közötti erdős macerás vidéken biztosító csapataink sikeresen harcoltak orosz partizán csapatokkal.

József főherceg vezérezredes harvonala. A Trois és az ojtói völgy között oroszok és románok jelentékeny erőkkel ismételen támadták az általunk kiküzdött állásokat. Az ellenséget tüzelésünkkel és közelharcban mindentűi visszavertük, miközben súlyos veszteségeket szenvedett.

Macedóniai front.

A Malitától északnyugatra előcsapatunk tulnyomó erejű francia nyomás elől az Oshridaától délreugatra emelkedő magasslatokra tértek ki.

Augusztus havában az ellenség ellen felszállott repülőgépeink közül 64 nem tért vissza, 4 között légűjónkat lelítették. Ugyan-azon időben ellenségeink vesztesége 37 kö-tött légűjóra és legalább 295 repülőgépre rug, amelyek közül 126-ot a mi vonalaink rögzített, 169-et pedig az ellenséges arcvonalon tul szedtünk le.

Ludendorff, első főparancsnok

Mona Lisa fényképészeti műterem

Nagy Sándor-utca 4. szám.

A legszebb fényképek!

Rendes és pontos munka!

Felvételek minden nap reggel 8 órától este fél 8-ig rossz idő esetén is. Vasár- és ünnepnap szintén egész nap.

Negyvenezer korona a honvéd-napokból.

Az Élő Sakkjáték és a Frontszínház sikere. Közel száz ezer ember az ünnepélyen.

A két napig tartó Honvéd-nap tökéletes kifejezője volt annak a harmoniának, amely Nagyvárad katonái és polgári társadalmát egybe formálja. Az ünnepélyes mindent adott a katonaság, ami fölé telt: pompás reggeli díszmeneteket allegorikus kocsikkal, kornétfásokat, díszcsapatokat és felvonulásokat, esténként lampionos menetet, amelyekkel egyszerűen tartotta ébren az érdeklődést a honvéd nap iránt. Mert hiába, a zenekar vidám játéka elhallgatott a város legszebb sugába is a nagydob puffanása odaterelte a figyelmet, ahol pompás mulatságot sejtett a közönség. Az ágyuszó dörrenése hamar véget vetett a másféle későbbi meneteknek s így történt, hogy ösön nép vett részt a Röd day kerüi mulatságon.

A katonaság adott színdarabtalentumokat a frontszínházhoz, sok külsőséget és sok színészetet. Nem csoda, ha Nagyvárad társadalmis a szíves invitálást komolyan vette s elment a négyes honvédek monstre-ünnepélyére majdnem egy százig.

Kedjük a végén.

Az eleven sakkjáték

volt a nagyszabású ünnepély legszebb, legelbűnítőbb része. Háromszáz játékba a sakkjátszó környékét s festői, XVII. századbeli ruhákban jelentek meg a Fehér Királyné és Fekete Királyné, majd az összes élő sakkfigurák s megkezdődött a művészi sakkjáték. Királyné volt: Pozsonyi Olga (Fehér), Menkits Otóné (Fekete), királyok: Gáster Pál és Caspó Ferenc főhadnagyok, bástyák: Cziller Ily, Vajnovszky Ily, Gruber Gina és Schweininger Ducl, paraszok: Vajnovszky Vilma, Breuer ötvérek és Cziller Bóka, heroldok: Nagy Barna, Csécsi Nagy Imre főhadnagyok, futók: Töpler, Fülöp, Fekete és Hunyady hadnagyok, huszárok: Székely, Várta, Lévy és Kerlinger hadnagyok.

Vajnovszky Vilma lépett először Csécsi Nagy Imre bemonására a 2 e 4-re. A játék 13 lépésből állott s fehér nyert. A gyönyörű partit a közönség megalapította. Mindkét napot fényes, siker, ötletgazdagság, ragyogó jókedv jellemezte. A közönség sűrű rajokban záródokolt ki a Sport-térre s meg lehet állapítani, hogy Nagyvárad 100 000 lakója közül közel 80 ezer ember látogatta meg az ünnepélyt. A rendezés Ohrincák István ezredes, Tóth Sándor alezredes, Szergej Dzsás ezredes, Fráter Imre dr törzsorvos, Pallys Lajosné, tordai Molnár Gézáné, Mihály Lajosné, Moscovits Józsefné kezében volt s hozzájuk csatlakoztak a jeles katonatiszt rendezők Ország Sándor főhadnagy, Fülöp hadnagy s a többiek, akiknek fáradhatatlan buszgalma külön elismerést érdemel.

Sportünnepel

kezdődött a mulatság, amelyen volt ugrás, versenyfutás sikertilt focitball, s végül egy kis csatározás is, amelyen robbanógránátokat dobáltak. Hatalmas dörrenésekre ébredt a közönség a nők sikoltottak, a fér-

fiaknak totszott ez a szemléltető gránátbaro.

Az élvezetes sportjáték után aszúrti szekereken vonultak fel a színház és a frontszínház tagjai nagy hejs buja és virogatás között a tennisz-téren felállított sátor elé, ahol jóteknonyeiba mérték a mustot. Nagy mulatságot csapott Bihar Sándor sa ismert képhez: Bihar-mulat. Volt aszón szoborze, szépaégyverseny, cigánysátor, a paraszok sátorban Polgár Mariaka nagy ötletességgel mérte a paraszot s adta a paraszok szellemét.

Este kabaré volt, tenger nép állott a szabad színpad előtt a Sport-téren s a pavillon erkélyén. A kabaré Ivánfi Jenő konferálta, résztvettek a következő szereplők:

Vajnovszky Vilma, Tóth Kálmánné, Vig Manó, Habár Szerafin néhány kellemes dallal, Rubel Regina, Hevesi Mariaka, Megyeri Ilona, Bihar Sándor, Tonpa Bela, Saigeti Jenő, Mész Géza főhadnagy, dr Berger Sándor hadnagy, Szabados Jenő és Medgyes István a debreceni színház tagja, sz érekszemeket Kovács Mihály kísérte zongorán. Minden szereplő rengeteg tapost kapott. Végül este a tábori konyhában egy koronáért pompás felekes badigulyást kapott a közönség s későbbül világitó rakétákat, a melyek a fűrdőhöz ellátottak. Az elsőnap jövédalma közel volt a huszezer koronához s a közönség alig akart hazamenni s kellemes levegőjű Sporttérre és a Rhédey kertjébe.

A második napon színtén sportünnep gyönyörűdött a közönséget, amelyen a honvédek testi ügyességüket mutatták be. Az eleven Sakkjáték után Az Érdemes Ujság sorsjátéka következett. Nyertek: első nyerezményt a 288. számú, a II ikat a 312. számú a III ikat a 918. számú sorsjeggy. Kibúttak még a 106., 227., 487., 429., 609., 72. és 831. számokat. A szépaégyverseny első díját a 15 éves Relohard Irén, a másodikat Vajnovszky Vilma nyerte. A virágátör, szoborze és paraszok sátor is látogatottak voltak. A jó kedvű és szorgalmas Novomezky Imre cukrászársában a két nap öt ezer sütemény készült el.

A honvédnapok összes jövédalma közel 40.000 korona, s 2000 korona, amit Krausz Simon, a Magyar Bank igazgatója küldött Budapestre.

A frontszínház előadását az azo megzavarta. De Acs hadnagy (szerző, rendező), Farha színlós, Moroy hadnagy, fényes Ákos zászós és Gerold hadnagy pompás számai így is nagy sikert arattak.

A frontszínház előadását megismétlik a Vigadóban.

A Honvédnap rendezőbizottsága a következő sorokat intézte hozzáik:

Tekintetes Szerkesztőség!

Ünnepélyünkön résztvett s meye, város és katonai méltóságok minden számottevő tagja.

Adóig is még mindenkinek külön-külön és hírlapilag köszönetünket fejezzük ki nem csak fáradozásukért, mellyel fáradságot nem ismerve s jóteknonyeél éidekében közreműködtek, hálaan mondunk köszönetet.

Nemes szívvel fogta fel ügyünk érdekét egy a résztvett közönség, mint felöltötték a közreműködő hölgyek és urak. Az anyagi eredményről legközelebb pontosan beszámolunk, az összesadási munkálatok most foly-

nak. Örömmel mondhatjuk el, hogy az anyagi siker nem maradt az erkölcsi mögött. Szinte versenyzett abban gazdag és szegény, hogy a mivel tehette hozzájáruljon az elcsatú hősök özvegyei és árvái, valamint a felállított katoná-otthon alapításhoz.

Engedve a közönség abbel kívánalmának, hogy a front-színház tagjait még egyszer és zárt helyen hallgassa, a pótszékelőj parancsnokság táviratilag kérte a veszélyes meghosszabbítását Kratochwil ezredesétől. Ennek elfogva szombaton folyó hó 15-én fellép a front kabaré, a Vigadó nagytermében, hogy mielőtt a tagok helyüket a Doberdón elfoglalják, egy két vig órát szereztesse nek Nagyvárad szeretett közönségének.

Mielőtt a szerkesztőségnek odasó munkájáért hivatalosan is köszönetet mondanánk, a rendezőbizottság nevében az uton fejezem ki hálás köszönetemet.

Fogadják nagyrabecsülésem nyilvánítását.

Nagyvárad, 1917 szeptember hó 10 én.

Ország,
főhadnagy.

„A katolikus státuszrendezés.”

Ilyen cím alatt a Budapest szombati számában egy azenzációznak szánt közlemény jelent meg, „legilletékesebb helyre” való hivatalozással, mely a jóllétsági létszámaival felszerelt s ellentmondást kizáró határozottsággal ad hirt arról, hogy a katolikus státusz ügyében a legközelebbi jövöben nevesetes lépés történik. A főpapi jövédalmak egyeztetéséről, az alsópapság helyzetének javításáról, pozsonyi és esztergomi püspökökről és a budapesti plebániákról van szó.

A tudósítás szerint mértékadó politikai körökben habzó eszmecsereik alapján az a megállapodás történt, hogy a főpapi vagyont, ha nem is szekularizálják, de unifikálják és az egyeztetés után a közönségtől jövédalmából rendezni fogják egy a főpapság, mint az alsópapság fizetését.

A hírek szerint a megállapodás az, hogy a harcagprimás háromszáz ezer korona évi fizetést fog kapni a jövöben, de hogy működési körével es arányban álljon, fölállítják a pozsonyi és esztergomi püspökséget, ahol eddig csak vikáriusok voltak. A pozsonyi püspökségnek létszáma különben is megvan: a nagyszombati képtalan, a nagyrépostság, pozsonyi dóm és a tudományegyetem, amelynek teológiai fakultása van.

A megállapodás szerint az érsekek fizetése huszezeven ezer korona lenne, a megyéspüspököké pedig általában évi száz huszezer korona.

Az egyesített egyházi vagyonból a főpapi fizetése után fennmaradó összeg továbbra is az egyházi és tanügyi célokra szolgálja, eredeti rendeltetésének megfelelően. Ebből az összegből emelnék a kongruát.

A státuszrendezésbe belefoglalják Budapestet is és a fővárosi plebániákat megfelelő módon rendeznek.

A „legilletékesebb helyről” vett közleményre igazán illetékes helyen a következőket mondották:

Am egyházi vagyon nem téveszthető össze egy felszámolás alatt álló közkereseti társaság vagyonalagával, amit olyan nemes egyszerűséggel „rendezni” lehetne. Valószínű, hogy a feltétlenül megvalósítandó kath. autonómiával s az alsópapság fizetésrendezésének ügyével kapcsolatban szó lehet pénzügyi, vagyoni kérdésekről, a közlemény ezen tulmenő adatai azonban a fantázia szüleményei. Am egyházi vagyonhoz szava van a királynak s a pápának, csak úgy rövid uton tehát nem „rendezhető”, mint ahogy

ast a közlemény hián, eltakintva attól, hogy a megvalósítandó kath. autonómia nem állítható feltétel nélkül. Ami igaz a cikkből, az nem új s ami új, az nem hiteles és nem igaz, ha a „legilletékesebb helyre” való utalással jelenik is meg a nyilvánosság előtt. A cikk tendenciája is nyilvánvaló: az ország felháborodott arra, hány ezén milliót keresték a háború egyetlen Welsz, a Maszfród. Mit kerestek a többi Welsz és Schwarz és Galb és Grün? Eről akarják elterelni a figyelmet — csak hogy siker nélkül.

Két derék polgár halála.

Karger Sándor és Andriška Károly halála.

A kedves ünnepek alatt Nagyvárad két közbiztonságban állott derék polgára hunyt el: **Karger Sándor és Andriška Károly.** Miadtképp vegyünk törzesszós nagyváradit polgár volt, akik, különösen a korábbi években, a város társadalmi életében is elismert szerepet tettek fel.

Karger Sándor élete 73 évében, hosszúra szenvedés után szombaton éjjel hunyt el. Halálát övagyis, két fia, három unokája és nagy rokonsága gyászolja. Temetése vasárnap délután nagy részvét mellett ment végbe. A temetésen óriási résztvevő közönség jelent meg; ott voltak: dr. **Karácsonyi János** c. püspök és dr. **Vucskics Gyula** prépost kanonokkal a Kath. Kór tagjai nagy számmal, tordai **Molnár Géza** kúria bíró, **Németh István** kir. tanácsos, pénzügyigazgató a pénzügyigazgatóság több tisztviselőjével, dr. **Imrik Gáspár**, dr. **Tóth Mihály** reálisk. tanár, a postabiztos és a vasúti tisztvis. a Kath. Népszövetség és a Kath. Legényegylet, a 48-as kör több tagja, a Lajos aználtársaság tagjai **Láng József** elnök vezetése alatt, az iparos polgárok nagy számmal.

A díszes ravatal a fekete posztóval teljesen bevont nagy üveges teremben volt felállítva; a szép koszorúkkal borított masszív ércokoporsó körül esztétik kandelaberekben égő gyertyák és díszes nővények voltak elhelyezve. A gyászszertartást **Imrik S. Zoltán** kb. kanonok végezte segédlettel. A beemelés után a díszes ércokoporsót a négyes fogatú üveges díszkoszorra helyezték s az imposáns gyászmenet, a résztvevők szásaitól és hosszú kocsisortól kísérv, kivonult az olasz temetőbe, ahol az elhunytat a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra.

Az elhunyt lelkiudvára a rekviem ma, kedden délelőtt 9 órakor lesz az olasz plébánia-templomban.

Andriška Károly élete 82. évében szombati délelőtt hunyt el hosszúra szenvedés után. Temetése tegnap, hétfőn imposáns részvét mellett ment végbe. Megjelentek a nagy rokonságon kívül a temetésen **Rimner Károly** polgármester, **Gard Árpád** főkapitány, **Martiny Imre** ág. ev. lelkész, dr. **Grósz Mennyhért** főorvos, **Kilitusz János** pénzügyi tanácsos, **Jánossy Gyula** kb. főkapitány, **Szűcs Géza** őrnagy, **Satarili Ferenc**, **Láng József**, **Kelen Béla**, **Szűcs István**, **Cser János**, **Witt Sándor**, **Tonk Emil**, **Zboray Gyula**, az ipar

testület tagjai **Csopárdy Jermán** elnök vezetése alatt állt.

A temetési szertartást dr. **Lestyán Endre** plébános segédlettel végezte. A beemelés után a díszes ércokoporsót, amely a család szobrászati-készletével volt borítva, a jó barátok és a család tagjai vitték kőszára a díszes négyesfogatú üveges díszkoszorra kocsig, amelyre elhelyezve, a számos résztvevőtől kísérv megindult az imposáns gyászmenet a Szent László templomhoz, a hol ismét díszes ravatalra helyezték az elhunytat és gyászmenettel tartották. A gyászmenet végzetével a gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen végső nyugalomra helyezték az elhunytat.

A koszorúk szállagjain a következő feliratok voltak:

Felajthetetlen jó férj és apának — **Bálintos neje és gyermekei.** Isten veléd imádkozunk éretülünk — **Mama és Józsi.** Szeretett jó édesapánknak — **Iona és Gyuri.** Szeretett apa és nagyapának — **Károly, Magda és gyermekei.** Szeretett jó édesapánknak — **Verecska és Lajos, Drága jó nagypapa és dédapának — Mariska, Feri és Micsika.** Drága jó nagypapának — **Józsi és Ionka.** Felajthetetlen jó édesapának — **Jani és Erzsike.** Szeretett jó apának és nagyapának — **Lajos, Tóni és gyermekei.** Felajthetetlen jó édesapának — **Terus és Pista.** Utolsó üdvözlőtől nászasszonya — **Cháty Jánosné.** Felajthetetlen jó édesapánknak — **Ninusz és gyermekei.** Igaz résztvevőtől — **Anton család.** Igaz résztvevőtől — **Zboray család.** Felajthetetlen jó Károly bityánknak — **Anni és családja.** Felajthetetlen jó édesapánknak — **Sándor és Verecska.**

Mindkét díszes temetés **Vaiszlovits Adolf** és fia elnök nagyváradit temetkezési vállalatja nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

„A béke érdekében.”

Érdekes eszmét vet fel a béke lehetővé tétele érdekében dr. **Fraško Vilmos** vil. püspök, szentjóbói spít. nagyváradit kanonok. Társadalmi életünk közeiben is hátréjt jár, az emberiség közigyása dolgozva, nyílt levélben a következő gondolatot ajánlja az illetékesek érdeklődésébe:

Előre látható, hogy a diplomáciát, ha a tárgyalások kezdeményezésének kötelezettség rájuk hárul, nem fogant bizalmat egymás iránt magukkal vianni.

A szociáldemokrata pártok kísérlete jogszabályok volt és magában viselte a kudarc elemét.

Ebben a népek jogosult képviselőinek kezdeményezése sikert igényel. Ez irányban egy gondolatot bitorokodva **Méltóságos** figyelmébe ajánlom.

A német, magyar és osztrák parlamentek ajánlatot tettek az angol, francia és amerikai parlamenteknek, hogy közös szavazással választandó három három tagjak nemkötetlen asszociáció indítása vegyen, a Szentatya vagy képviselőjének elnöksége alatt rövid tartamú interparlamentáris konferenciára gyűljenek egybe.

Ilyen meghívást egy parlament sem utasíthatna vissza, elfogadást megakadályozni egy kormány sem merészelné.

Bizonyára nem utópia az a remény, hogy hat állam legelőször és legaktívabban képviselőinek találkozására megismerkedés azon atmoszférát, amelynek fuvallata a győlelő hányját elokkás. A kölcsönös bizalom helyreállítását a megértésnek, a meggyőződésnek újít megengedés. A világot betöltő a kormányok feladata volna.

Az érdekes gondolat politikai körökben feltűnést keltett.

Katz Fábian Fülöp 3000 koronát ad a királyi ügyésznek.

Vitális versoket akart kiadni.

Szöllősy Gyula tanácsos előtt tegnap egy hivatalból indított rágalmozásai per folyt le, amely a nevezetes **Tikász** ügyből eredt.

Tikász Sándor berettyóújfalui öreg gazdát agyonlőtték egy este, mikor a kocsmából hazament. Letartóztatták id. **Tikász Sándort**, ifj. **Tikász Sándort** és **Vitális Lajost**, unokáját. A királyi ügyészség **Vitális**-sal szemben eljeltette a vádat a szabadságra helyezte.

Mikor hazament a feleségétől számadást kért arról a 18000 koronáról, amelyet két nagyváradit pászintéseiben vettek fel feleségével együtt. Az asszony el is számolt 15000 koronáról, amit neki a család jóakarója, ügyének intőzője, **totumfac**-ja **Katz Fábian Fülöp** visszadott.

A háromezer koronáról **Katz** azt a felvilágosítást adta az asszonyak, hogy a háromezer koronát **Szolnok Jenő** királyi ügyésznek adta át, hogy ejtse el a vádat. Ne kutassa tovább, azért adta az ügyésznek, hogy az urát szabadon eressze.

Vitális erre a felvilágosításra azszal a kérdéssel válaszolt, hogy hogyan lehet ez, mikor 3 november 7 én került ki a fogházból a október 30 én vették ki a pénzt a bankból? Ilyen hamar az nem megy. Elment **Katz**hoz, adja vissza a pénzt. **Katz** azt felelte:

— Menjen haza, örüljön, hogy kiszabadult, én hoztam magam haza.

Az ügyészség tudomást szerzett erről a letartóztatás a jószívű **Katz Fábiant** a család, okirathatóság és sikkesztés miatt perbefogta, majd 10000 korona kaució mellett szabadságra helyezte. A vád rágalmozására olvadt.

Katz Fábian Fülöp tagadja, hogy 3 Szolnok Jenő gyanúsította volna. Ő elszámolt a pénzzel.

Vitális: Nem számolt el, kiagyestünk, én elfogadtam 1000 koronát.

Katz: Nem volt akkor észnél, **versoket** írt és elhozta, hogy nyomassan ki. Ilyet józan ember nem tesz.

Vitális: Tizenöt évig bíró voltam, ha nem volt eszem, hogyan lehettem volna az, s az vagyok ma is. **Kepes Albert**et hoztam küldték, hogy vonjam vissza a szavamat. Én kiegyestem 1000 koronára, vigye az ördög (legyint a kezével.)

Elnök: Örült, hogy hazakerült.

Eszenyi Lajos ügyvéd, tanu: El kellett számolni a pénzzel **Fábian**nak, nehazament, én voltam **Vitális**ék részéről megbízva a számlatartással, háromezer koronáról nem tudott számolni, én ajánlottam **Vitális**éknak, fogadjanak el 1000 koronát, jobb ha valamit kapnak. **Katz** neki is mondta, **Vitális**éknak is, hogy a háromezer koronát az ügyésznek fizette, nem számolhatta el.

Katz: Szó az igaz. Rédi ügyvédnél én jártam el **Vitális** ügyében, volt a bent vagy nyolcvan ezer. Ígyen.

Elnök: De maga nem szándékból tette, többet kerestett ezen az ügyön, mint egy

HIREK

ügyvéd, mutatja az elszámolása a költségekről, seép összeget tesszenek ki.

Fried János védő ellenzi a tanuk megalkotását.

A törvénysiek megesketi a tanukat, védő semmisséget jelent be a kért Rádl Odón tanuvallomésának felolvasását.

A törvényezék dr Borsa Alfonz gróf ügyész vádbeszéde a Fried János dr védőbeszéde után vádlottat rágalmozás miatt 14 napi fogházra a 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Védő fellebbezett.

Zár alá veszik a burgonya termést.

A hivatalos lap vasárnapjának miniszteri rendeletét közöli, amely az idel burgonyatermés sár alá vételéről rendelkezik, illetve elrendeli a sár alá vételt.

A rendelet kimondja, hogy aki burgonyát termel, köteles azt az időjárás viszonyoknak megfelelő időpontban kiszedni a romlásától megóvni. Aki ezt nem képes elvégezni, köteles a községi elöljáróságnak bejelenteni. Az elöljáróknak közigazgatási hatóság feladata esen kizsletet kizsletésről gondoskodni. Hogy valaki a termésből házi és gazdasági szükséglet tisztán mennyit terthet vissza és használhat fel, az Országos Közigazgatási Hivatalt vezető miniszter vagy annak meghatalmazásával a kormányhatóság első tisztviselője állapítja meg. Az erre a célra megállapított mennyiség szabadda felhasználható.

A sár alá yett termést köteles a termelő az elöljáróság úján az Orsz. Burgonya-központ irodájának feljásolati, de eldóhatja házihasználati célra közvetlenül a következőknek:

Ánnek, aki maga termelő, vagy termelési szükségletét nem f. d. sz. Ez az elöljáróság vásárlási engedéllyel bármely községben és bármely termelőtől vásárolhat. A vásárlási engedély a vásárláskor az eladónak átadandó, aki köteles azt megőrizni a hatóság felhívására bemutatni.

A községi elöljáróság köteles a várható termés mennyiségének megállapítása végett a bevetett területeket körjárni és területeket öszeírni és pedig Orsz. Központ felé bejelenteni. A miniszterium elrendelheti a felesleges készlet rekvirálását a megállapított maximum árán. Ipari üzemek a burgonya felolgozását csak külön engedéllyel kezdhetik meg. A törvényhatóságok kötelesek a burgonyával el nem látott eseményeket az Orsz. Burgonyaközpont Irodának bejelenteni.

A burgonya maximális ára 100 kg. osztályú étkészletre szolgáló 22 K., nem étkészletre szolgáló vagy hibás 20 korona.

Olcsó hatósági burgonyát kapnak: vagyontalan rokkantak és családtagjaik, házi háltak vagyontalan özvegyei, azok, akiknek családfe tartójuk hadbaronult, akik hatóságilag nyilvántartott kőszjátékosyágban részesülnek, szerberbaráti és jótékonyasági intézmények, tépéljben részesült ipari munkások. Ezek a maximális áránál maximumként 10 koronával olcsóbban kapják a burgonyát.

A rendelet többi része a szállításról, termelési szerződésekről és tüntetés rendelkezésekről szól.

* Törvényhatóságok a kath. autonómiaért Sopronvármegye törvényhatósága legújabb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a kath. autonómia eléréséig magvalósítsa és az összes vallásfelekezetek alsópapása illetményeinek rendezésé érdekében feliratot íratás a kormányhoz. A határozat pártolása végett tegnap megérkezett Bihar-megyéhez is, s ott a megye legközelebbi közgyűlése fog foglalkozni.

* 13 százalékos megyei pótdó. Bihar-megye törvényhatósági bizottságának állandó választmánya a szeptember 19-án tartandó közgyűlésen az 1918. évre a következő pótdókat fogja javasolni: a vármegyei közszükséglettel alap javára 3 és fél százalék, gyermekvédelmi alapra 1 százalék, a tisztviselőnygdíj alapra 4 és fél százalék, vármegyei építkezési alapra 2 és fél százalék, közközmű építkezési alapra 1 százalék és az általános közegészségi alap javára fél százalék, összesen tehát 13 százalékos pótdó.

* Ember Géza utda. A királyi törvényezék elnöke betöltötte Ember Géza főispán helyét, aki a törvényezék I. főtanácsának volt elnöke. Helyébe Szöllőssy Gyula tanácselnök került, aki a törvényezék elnöki tisztét is megtartotta. Helyettese lett Gyenge Béla törvényezéki bíró.

* Adományok a honvédnapra. Dr. Kollányi Ferenc pápai prélátus 30 koronát, Spott Gyula pápai főp 20 koronát, Grosinczy Antal kanonok 20 koronát küldötték hozzáunk adományként a Honvédnapra. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* Tilos az élelmiszer kereskedés a pályaudvar környékén. A belügyminiszter tegnap rendeletet intézett Bihar-megye elispánjához, melyben megtilja a pályaudvar környékén, főleg átutazó katonák részére való ivóvíz, gyümölcs és más élelmiszerek árusítását. A katonaság körében az utóbbi időben gyakran előfordult vérhas és hasfájás megbetegedésekkel több esetben a vasúti állomásokon kiszolgált élelmiszerek voltak a betegség okozói, ennek elajjt véendő a miniszter most ezeket az árusításokat betiltotta.

* Adóügyi eljárási lejtromok köz- szemlén Nagyvárad város adóhivatala szemlén az adóügyi eljárási lejtromokat, melyek az I. körűl elcsúszottak, a városi adóhivatal 1917. évi I. II. oszt. kör. adóhivatali lejtrom az I. körűl elcsúszott 21 számban megadott folyó évi szeptember hó 11-15-ig lejáró községi adóra ki van téve; azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s esetleges felvilágosítást tovább 15 nap alatt a kir. pénzügyminiszternek írásban beadhatja. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1917. évi szeptember 9. Juricsek ak. penz- és adóügyi tanácsos.

* Halálozás. Bugyi Sándor tegnap dé. s. rövid szenvedés után Berekbőszormányban 87 éves korában meghalt. Az elhunyt néhány évtizeddel ezelőtt általánosan ismert parasztnője volt a vármegyének. Fagyivásárhelyen volt tekintélyes földbirtoka, de nagyuri passzió felemésztették a nagy vagyont a teljes szegénységben halt meg. Az utolsó évtől egy rokon családjánál élte át, rokonai közörségéből gondoskodtak róla, hogy szükségét ne szenvedjen, temetése május 11-én Berekbőszormányban.

* A nyári időszámítás megszüntetése. Az államvasutak hivatalos lapjának mai száma szerint szeptember 17 re virradó reggel három órák minden vonalon, minden állomáson visszaigazítják az órákat egy órával 2 re. A vonatok menetrendje változatlan marad. A közép-európai időszámítás az említett időben az egész országban újra életbe lép.

* Jegyezzünk új Vörös-Kereszt sorsjegyeket! A Magyar Vörös-Kereszt új nyeresemény-kötvényei iránt már az első napon nagy érdeklődés mutatkozik. A közönség tudja, hogy egyrésztől amíg hazafias jótékony oltt mozdít elő a jegyzéssel, másrészt nagy nyereseménykilátás lesz a Vörös-Kereszt új sorsjegyével. A kibocsátásra került 1.200.000 db sorsjegy összesen 205 sorszámban voss részt a sorsolási idő lejártá után minden sorsjegy 80 koronával lesz visszafizetve, tekintet nélkül arra, hogy időközben már nyert egyszer vagy többször a sorsjeggyel a tulajdonosa. Ez teljesen új rendszer, amelyenél az egész idő alatt minden hazás új reményeket nyújt, habár már egyszer vagy többször nyert is az a sorsjegy bármilyen nagy nyereseményt. Ilyen nagy nyeresemény-kilátások dacára a főnyeresemények félmillió és egymillió koronások a ezeken kívül igen sok 100.000-ól 450.000 koronáig terjedő nyeresemények is lesznek. A nagyszámú tervezet eredményéből befolyó jövedelem egészében olyan nemes és hazafias olt szolgálataira lesz fordítva, amelyekre még minden nyereseménykilátás nélkül is köteles áldozni mindenké, akiknek anyagi tehetsége ezt lehetővé teszi. A Vörös Kereszt Hivatal színi fájdalommal csillapít, annyi kőnyvet szűrt fel, hogy nemcsak munkájában támogatni kötelezettségük; de azonkívül a jövedelem többi részét is a háború által ütött sebek gyógyítására, a rokkantak, a tisztak özvegyei és árvái segélyezésére, az ipari és kereskedelmi alkalmatlanságok tüdőves elleni intézkedési céljára fordítják. Az új Vörös Kereszt-sorsjegyek kibocsátásá ára 52 korona a jegyzéseket a megyevárosi pénzügyesetek is el fogadják.

* Nem hagyta jóvá a miniszter az átírási díj felemelését. Nincs szerepe a városi tanácsnak a díjolt elenyésztése céljából megkezdett közbizalom díjak és illetékek felemeléséről. Pár nappal ezelőtt érkezett is a miniszter levele, amelyben a vírdíjak felemelését nem hagyja jóvá. Tegnap pedig a belügyminiszter levele érkezett meg, amely szerint az ingatlan átírásdíj városi illetékek 1 százalékról 2 százalékra emelését nem hagyta jóvá. Kivételesen nem emelését a miniszternek az ellen, ha a városi adóhivatal a városi adóhivatali 1 százalékos helyett egy és fél százalékban állapítaná meg, de az esetben is a szabályrendelet három szakaszát a leközölt mlata szerint változtatni meg.

* A Gyulaiból. Egy előkelő tisztviselő felesége közli velünk: Bementem a Gyulai kenyérszűrés Satarovcsky-utcai főüzletébe a kenyeret kértem. — Hozott papírt? kérdezte az üzletben kiszolgáló bárniszakosony. — Nem, akkor elviheti a pénzügyes, feltele a művelt nő. Ugy basszék velem, mint egy szolgálóval. Ugy látszik, már nem lamernak méreket a boltokban. Tisztelővel: Egy tisztviselő felesége.

SZINHAZ

Heti műsor

Keddén: Kék róka.
Szerdán: Traviata.
Csütörtökön: Faun.
Pénteken: Csárdalány.
Szombaton: Varázskísérő.
Vasárnap: On Teriz! (Bemutató előadás.)

Két bemutatkozás. A két ünnepnap alatt két új előadás bemutatására került sor. Szombaton Szabó Gyula, az új komikus lépett fel először a nagyvárad-i közönség előtt a Szabó nők elrablása Rettegi Fridolin szerepében. Vállalkozása Nagyváradon ebben a szerepben nehéz volt, mert az itteni közönség Rettegi Fridolin szerepét Nyárai kőrő alakításában már csaknem erőből szóra ismeri a így önkéntelenül kinevetésből az ismételt és megismert alakítással való összehasonlítás. Szabó Gyula alakításának összehasonlítás nem ártott; tudott önálló felfogással is igen szép sikert aratni. Döntőkrétebb szereket használt, mint Nyárai, új elemekkel fűszerte fel szerepének komikumát, mindentől valami jószag, de ennél öntudatosabb és biztosabb humor céljaimot érte el. Alakításán, melyért mellette kapott viharos tapsokat. — Vasárnap Hevesy Mariika mutatkozott be a Vengerekében. Péstor és Góli ponyvaszerű színművésze. Hevesy Mariika volt már a Szigligeti színház tagja, s akkor éppen olyan időben vált meg, amikor lehetősége a helyes ösvényre rátalált. Vasárnapi fellépését konstataituk, hogy Nagyváradról távolléts alatt lehetősége szépen fejlődött a érdeklődéssel várjuk, míg értekezőbb szerepben lesz alkalma fellépni. —

Magyari Ilonka első fellépte. A nagyvárad-i színházi publikum egyik kedves ismerőse: Magyar Ilonka a hét szombatján lép fel először, mint a színház újonnan szerződött tagja. Magyar Ilonka a Varázskísérő Helénáját önekl.

A faun a színházunkat vigázték együtt-társaság főnyezetek igérkező vezetője lesz a csütörtöki. Egyike a legfinomabb arnyalatú színművészeknek: a Faun körül színter, amelynek önmagában Tompa Béla játssza. A elő szerepekben Polgár Mariika, Gády Aranka, Pápay és Városi Gázi lépnek fel. Két elő szerepekhez jutnak az előadás keretében Várad Lajos és Szigeti.

Kék róka. A színházunk első napjiban a színház vezetősége igen helyesen a múlt év legnagyobb sikerét aratott darabjait tűzi előadásra. Kék róka is, amelynek C. cil jében az alkalommal Hevesy Mariika fog sikert aratni. A Kék róka ma este kerül színpadra.

Traviata. Az opera együttes első főnyezet síttere mellett szól, hogy a péntek esti szereposztásban szerdán megismétlik a Traviata előadását. A város menője között ez este is kétségtelenül szívesen látott háttér biztosít a kiűnő előadásnak.

Délutáni előadások. E hét folyamán már két délutáni előadást rendez a színház. Szombaton délután a közkedvelő Mágna Miska kerül színpadra, vasárnap délután pedig a Sabinnők elrablása, amelynek előadásában különösen Szabó Gyula pompás Rettegi Fridolinja tarthat érdeklődésre számot.

* A zsiradag leszállítása. Az általánosan érzett zsiradag kötelességemmel teszi a rendelkezésemre álló zsiradagokkal való takarékoskodást. Erre való tekintettel a zsiradagok mértékletes értékeiben korlátozó intézkedéseket kell tennem. E végtől egyrészt a fejenkénti zsiradagokat le kell szállítanom, másrészt az eddig biosztásra került vajzsiradagokat fejenként megállapított zsiradagokba betudnom kell. Fejenként és helyenként igényelhető zsiradagok tehát 1917 szeptember 11-től kezdődőleg 10 dekában állapítom meg, melyből 5 dekát zsiradag és 5 dekát pedig vajban fogunk a városi zsir és húsfeldolgozóban a zsiradag ellenében kizárólagosulni. A megállapított zsir és vaj mennyiség külön-külön is vásárolható és szoknak együttes megvásárlása nem kötelező. Nagyvárad, 1917 szeptember 10-én. Lukács Odón, polgármester-helyettes.

* Új milliósek. Ilyen című cikkünkre felhívást kaptunk. A levél írója úgy találja, hogy Boros Jenő nyomdátulajdonosát, papherakodót, a három női és Helly J. cég tulajdonosát kibegyűjtik a városból, valamint Olgy Gyula kereskedőt is, az Olgy I. cég tulajdonosát, kivágyásuk helyettük őket a névükre.

Eljegyzés. Kisgyesényi Szabó György megy. kir. államv. hivatalnok Keszthelyi Gyöngy — folyó hó 8-án eljegyezte Szálka Irénkét Nagyváradon.

* A cigányasszonyt meglópták. Lakatos Emma csak úgy hívják a háznál, hogy „cigány asszony”. Alig van híz Nagyváradon, ahova ő el ne látogatna, t. i. a mesterege hossa azt megával. Lakatos Emma ócskárú a hátról hátra járva szedi össze az elrejtett rejtőket. A lakása kinn van az Ósai téren 14. szám alatt, itt helyezte fel a készletét is. Eddig még nem nyult ahhoz senki, a promerdek egy órák ott egymás portáján, mint a saját szemük fényét. Anál keszervebb volt a Lakatos Emma öbrödere tegnapelőtt, amikor a kamaráját feltörve, áruit pedig megdézsmálva találta. — Elvittek a sok drága ócska holmit, fehérneműket. Ócska volt ugyan mind, de gyönyörűségesen kitervezve, stoppolva egytől-egyig, aharmelyik Rákóczi uti kereskedő elfogadhatna volna a boltjába. Legalább is Lakatos Emma cigányasszony így gondolta. Szóval ellopják a sok drágaságot, amiket az országos vásárra készített elő Lakatos Emma. Mint a rendőrség panaszafeleteli iródjában Molnár rendőrtisztánál elpanaszolta, elvittek 35 drab törökös kendőt, 5 drab ágylepedőt, 2 drab abroszt, 2 drab fűzőt, 3 lábravalót, egy tekete, meg egy fehér alkócsoknyát és 6 drab pánuszatot. Nagy vagyon ez, ha az ócskoloz, — mondta sírva a rendőrtisztának Lakatos Emma cigányasszony.

* Keszorumegváltás. Némethy Jenő peibáthi földbírókosa Karger Sándor házába alkalmátok kossoru megváltás címén a hadi áruvegyek és áruék javára 10 koronát adományozott.

* A vérhas oka a rossz kenyér. A Matin közlése szerint Németországban vérhas járvány pusztít, amelyről Schwabe titkos tanácsos, német orvosnár kimutatta, hogy a rossz táplálkozás, főként pedig a kenyér rossz minősége okozta. A járvány 16 fősével Berlin, Köln, Halle, Lipsz és Bonn. Egy német bizottság már is hosszalótt Schwabe tanár utmutatása szerint a járvány elterjedéséhez, amit első sorban a forgalomban

lévő lisztfajtáknak megválasztásával és a hernők vejlő beletéségekrék kiderítésével kezdődnek el.

* Beiratások az iparostanonciskolába. Az iparostanonciskolai beiratások kezdődtek vatték. Figyelmeztetem a t. mester (62.06) urakat, hogy a még be nem iratott tanulmányt sürgősen irassák be. Folyó hó 10—15 között a leány tanoncok beiratása eszközölték, felhívom azért a főnök urak figyelmét ezen körülményre a kérem, hogy leánytanoncokat a hét folyamán mulhatassul beiratassák. Törvény értelmében beiratodók a kereskedő leánytanoncok is. A még be nem iratottak kimutatása folyó hó 15-én az iparhatósághoz fog beérkezni, minek következtében a mulasztó főnökök az iparörvény értelmében szigorúan fognak büntetveitni. Igazgató.

* Felhívás! A Máv. alkalmazottak Hangyafogyasztási és értékesítő szövetsége részvényesit felhívjuk, hogy liszt önyveiket a Máv. Kossorúgyelet helyiségében Balcsentér 1 sz. alatt 48 óra alatt bemutatni szíveskedjenek, mivel üzletünket, míg ezek be mutatva nem esnek, meg nem nyithatjuk. Az igazgatólag.

* Pályázat a Félix-fürdői kórház élelmezésére. Hirdetmény. A Vöröskereszt egylet Félix-fürdői kórház kórházának élelmezését f. évi október hó 1-én kezdve vállaltba adjuk. Pályázók ajánlatukat f. hó 13-án d. u. 5 óráig zárt borítékban a dr. Fráter Imre igazgató főorvoshoz, mint a Vöröskereszt egylet ügyvezető elnökéhez Nagyváradon. A pályázat feltételei és a ételek adagmennyisége mg tudható Hermann Lajos írodájánál a Vöröskereszt iródjában. (Közértesítés) Nagyvárad, 1917 szeptember 10. Dr. Fráter Imre ügyv. alnök.

* Egy harmadik polgári osztályu kisleányom mellé keresek vidékre okleveles tanítót. Címre megíudható a kiadóhivatásban.

* Most az ideje a szőrmék festésének, csipkefüggönyök tisztításának, mint a utáni festés, fehér- és női ruhák tisztítása. gyászeseiben ruhák elsőrendű kivitelben festetnek Haltenberger Vilmos helymefestő s vegytisztító gyárában Nagyváradon.

* 140-es cukorka, csokoládé áru, likörök, konyak, törköly, szilvrium, seprő, rumok, borok, gyümölcsök (1/2 kgr. üvegekben) nyáron és kirsinyken kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, keletgye nőmüek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
helymefestő, vegytisztító és gyömosóggyárában Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi tüzlet 14—69.

Legújabb tűzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett) Leibchenek félárban. :: Telefonszám 827. ::

* Különléle íróasztalok eladók a Polgári takarékpénztárban.
* Több darab föld a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó. A Itálanos Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad Bémer tér.

Az első bemutató. Alig kezdődött meg a színházi idény, a színház vesztése már műsorára tűzte az első premiert, amely vasárnap zajlik le. Budapest nagy sikert aratott, vidám operette ez az Óta Terés, amelyben különösen Kovács Margit és Vigh Manó jutnak elsőrangú szerepekhez.

VIGADÓ mozgó-színház
Szombat, vasárnap
Szenzációs új műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgó-színház
Kedden
Új műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

IRODÁLOM

Az Élet szépirodalmi képes heti folyóirat (szerkesztő: Andor József) szeptember 9-i száma a következő tartalommal jelent meg: A tömegnépesség. Sóna. — Vallásos segélyek útjai. Prohászka Ottokár. — Alom. (Kötemény.) Nemess Ernő. — Tavasz hó. (Regény) Pokorny Margit. — Játék. (elbeszélés) Samotij József. — Társadalmi fotográfia. Anka János. — Akik az élettől félnék. (Regény) Iria: Henry Bordeaux; fordította: Kálmán György. — Kultura. — Hétről hétre. — Szerkesztői híreink. — A kiadó lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15-c. előfizetési ár felettre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

A „**Vasárnapi Ujság**” szeptember 9-ki száma bemutatja hadiflottáinkat, az orosz cári Cserkojevszki flottájában, a romániai aradait, mely most a mi életvezetésünk hasznára válik, St. Quentin bombázását, képeket a Ludvig-bakokról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Pekár Gyula regénye, egy feltűnően szép elbeszélés Maciejowski műve, Balázs Sándor novellája, Szóllósi Zsigmond tárcája, cikk Szuchomlinow-ól, az árulás vádjai alatt álló orosz hadgyimnázisterről stb. — Egyéb közlemények: a vihartól ledöntött svábhegyi Norma képe a rendes heti rovatok stb. — A „**Vasárnapi Ujság**” előfizetési ára negyedévre hat korona. Megrendelhető a „**Vasárnapi Ujság**” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4. sz.)

Magyar kultúra. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 16 korona. Budapest, VII. Heránszky u. 20 sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő és változatos tartalommal:

XV. Beszédok békeszólója. Dr. Liebner János. Tanulmányok: A katolikus Budapest. Dr. Tóttóssy Miklós. (2) — Egy hang a néma természetbölcsölők گردájából. Dr. Sigmund Elek. — Iskolapolitika. Toldy József. Toldy József. — Egyhásmegyei Takarékpénztárak. Blaskovics Ferenc. Tárca: Szemkőst a halálal. Regény. Paul Bourget. (5) Pajzs és kard: Hozzászólások a sajtókérdéshez. Dr. Veasly János — Csercsu M. Baugha B. S. J. — A papi reformról. Csobot Ferenc. Szemlék és Kritikák: Könyvek. Joseph Wilpert: Die römischen Mosaiken und Mauerbilder der kirchlichen Bauern vom IV. bis zum XIII. Jahrhundert. Velles László S. J. — Tömörkény István: Népek az ország használatában. Dr. Várdai Béla. — Szócska Géza Anna: Lángok tüskéi. Dr. Várdai Béla.

Napló. Anatól a szidokérdésről. Buján Károly. — Kiknek kezdés kezdtek a hadi kölcsönök milliárdjai? B. G. Róvid feljegyzések.

Nagyteleky és Arany János-u. sarkán lévő házban egy szobás konyhából álló lakás a souterrainban november 1-re **kiadó.**
Értekezni lehet INCZE irodában.

Ingatlan árverés.
Nagyvárada a Szaniszló és Ud-utók sarkán lévő bérház, melyben a Szt. István gyógyszerész és több ur lakás van. **1917 szeptember 21. napján d. e. 9 órakor** Nagyvárada a nagyváradi kir. törvényes árverelő tisztségben nyilvános árverésen eladásra kerül. A kiáltási ár 76616 K. 72 fill., ezen alul ez ingatlant el nem adható. Bányapénz a kiáltási ár 20 százaléka készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban. Bővebb információt ad a **Lezámitató és Jelzálogbank Rt.** Nagyvárada (Bányar tér 1.)

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR
Épület- és díszmű bádogos, vízvezeték és villanszerelő.
Nagy-Várad, Zöldfa-utca. Zöldfa-épület.
Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtnak.

* Ujságkihordónőket felvesz a Tiszántúli kiadóhivatala.

* **Kiadó** Rimanóczy utca 13. számú házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárban, Telski-utca.

Olcsó takarmány!
Lovak, szarvasmarhák etetésére **maláta** kapható métermázsanként 8 K-ért.
Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

UKANIA mozgó-színház
Kedden
Szenzációs új műsor.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Befőttes. Uborkásüveg. Befőzéshez hólyagpapír. Porcellán edények
leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel . . .	6-
Mély és lapos tányér finom porcellán . . .	70
Csemegés kis . . .	40
Tésztástál 6 személyre . . .	8-
Sültéstál 6 személyre . . .	8-
Főzelékstál 6 személyre . . .	8-
Salátástál 6 személyre . . .	8-
Levesesfazék 6 személyre . . .	4-
Mártásos esze 6 szem. . .	1-
Sótartó fogvájós 6 szem. . .	1-20
Vizes kancsó 6 személyre . . .	8-
Vizeskészlet színes finom festéssel . . .	4-
Boroskészlet színes . . .	4-
Söröskészlet színes . . .	4-
Liköröskészlet színes . . .	4-
Befőtteskészlet kristály fehér . . .	4-
Majolika cukortartó díszes . . .	4-
Majolika vizeskancsó színes . . .	4-
Feketés gyermek készlet . . .	8-
Kávés gyermek készlet . . .	8-
Majolika állvány színes . . .	6-
Teáskészlet színes aranyozással . . .	10-
Kávéskészlet színes aranyozással . . .	10-
Feketés készlet színes aranyozással . . .	12-
Mosdókészlet színes roccoco . . .	8-
Majolika fali sótartó színes . . .	3-
Majolika fűszertartó nagy . . .	1-
Majolika fűszertartó kicsi . . .	2-
Porcellán fehér teáskanna . . .	2-
Porcellán fehér kávéskanna . . .	2-
Porcellán fehér teáscsésze . . .	80
Porcellán fehér kávéscsésze . . .	80
Porcellán fehér gyümölcstányér . . .	80
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással . . .	50-

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpa-árak. Tükrök. Képkerepezés. :: Ablak üvegezés. ::
Áraink viszonteladónak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.
Nagyvárada, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszervező: **DR. KRÜGER ALADÁR** Feloldás szervező: **DR. PAPP KÁROLY**

**Megnyilt az új
szűcs és szőrmearu üzlet**
Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktéren tart elsőrendű szőrmekülön-
legességeket, minden a szaktá vágó
munkálatokat szakszertűen elkészít. El-
fogad átalakításokat és javításokat.

LEICHNER JÓZSEF

külföldön képezített szőrmester.

Telefon   Telefon

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
művészeti**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon :
11-53 szám.

A Szeged-színház
művésznőinek egye-
dülti főmunkálóját.
Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt
elkészítetnek.

**Betűszedőtanulónak
fiu és berakó tanuló-
nak leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

TÜZIFA

Waggon tételben, métez
számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Mearendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhídő.
Telefonszám 14-55.

Erzsébetligeten lévő 4 új föld-
szintes házban egy és kétszobás
lakások azonnal és nov. 1-re.

Eladó.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó
házmesterrel, vagy INCZE irodában
Bemér-tér 3. sz. alatt.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
a Szent János-utca 30. számú,
a Széles-utca 1. számú, mely
közvetlen a 3. vashíd szomszéd-
ságában van, valamint a Vizve-
zetők-utca 54. számú ház. Érte-
kezhetni lehet a Nagyvárad
Kereskedelmi és Forgalmibank-
nál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Mindentétele vidéki megrende-
léseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Szálltató, hidegtől

— kifojt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb
anyagokból van összeállítva, mi-
nőségére és hatásaira nézve felül-
mulja az összes forgalomban
lévő készítményeket. Kétféle
minőség van nappali és esteli
használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szer bőrhámlás
és sömör, továbbá izzadó, fényes,
zsiros (míteres) atkás arcra na-
ponta, ahányszor szükséges, gya-
potra öntött folyadékkal meg-
töröljük. Az arc rögtön csodás
szép lesz, mintha valami mesés
lehellet finomságu harmattal
volna bevonva. Az atkák pár
nap alatt elmúlnak. Teljesen ár-
talmatlan készítmény. Óvakod-
junk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerék kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Nagyvárad legszebb kirándulólhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőtzem teljes!

Kénes hév víz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.
500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az örezes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvizsel, uszástánítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.